

KOHALIKU TEGEVUSRÜHMA RAKENDUSKAVA 13-40.5/25/495

Üldandmed

Taotluse andmed

Meede: Kohaliku tegevusrühma toetus

Rakenduskava aasta: 2026

Strateegia meetmete projektitoetuse eelarve: 480 229.09

Taotleja andmed

Taotleja nimi: RAPLAMAA PARTNERLUSKOGU

Registrikood: 80235740

E-post: info@raplaleader.ee

Telefoninumber: +3725172971

Esitaja nimi: Rita Triinu Peussa

Isikukood: 46810120271

E-post: info@raplaleader.ee

Telefoninumber: +3725172971

Volitatud esindaja andmed taotluse menetlemisel

Esindaja nimi: Rita Triinu Peussa

Isikukood: 46810120271

E-post: info@raplaleader.ee

Telefoninumber: +3725172971

Strateegia meetmed

Strateegia meetme number ja nimetus	Taotluste vastuvõtu algusaeg	Taotluste vastuvõtu lõppaeg	Taotletav projektitoetuse summa	Kohaliku tegevusrühma poolt esitatavate projektitoetuste taotluste eelarve	Kavandatud eelarve kokku
2.1 Ettevõtluse konkurentsivõime tugevdamine (investeeringutoetus)	16.03.2026 00:00	30.03.2026 23:59	343 805.97	0.00	343 805.97
3.1 Kogukonna edendamine (ühisprojektid)	04.05.2026 00:00	18.05.2026 23:59	50 207.08	0.00	50 207.08
3.2 Eestisisese koostöö arendamine (ühisprojektid)	01.01.2026 00:00	31.12.2026 23:59	0.00	47 975.56	47 975.56
3.3 Eestisisene ja rahvusvaheline koostöö (koostööprojektid)	01.01.2026 00:00	31.12.2026 23:59	0.00	38 240.48	38 240.48
KOKKU			394 013.05	86 216.04	480 229.09

1. 2.1 Ettevõtluse konkurentsivõime tugevdamine (investeeringutoetus)

Meetmeleht

Muudan strateegia meetmelehte: Ei

Strateegia meetme rakendamise vajaduse lühikirjeldus: Piirkonnas domineerivad mikro- ja väikeettevõtted ning piirkonna ettevõtluse arenemiseks on vajalik nende jätkuv toetamine. Oluline on toetada tootearendust, uuenduslike toodete ja tehnoloogiate kasutuselevõttu, seadmete soetamist, piirkondliku eripära paremat kasutamist ja turismisektorit. Toetus o

Strateegia meetme eesmärk ja saavutatav tulemus: Meede panustab „Euroopa Liidu ühise põllumajanduspoliitika Eesti strateegiakava aastateks 2023-2027“ üldeesmärgi: parandada maapiirkondade sotsiaal-majanduslikku olukorda; ja erieesmärkidesse:

- edendada tööhõivet, majanduskasvu, sotsiaalset kaasatust ja maapiirkondade arengut, sealhulgas biomajandust ja säästvat metsamajandust;
  - olla atraktiivne noorte põllumajandustootjate jaoks ja soodustada ettevõtluse arengut maapiirkondades;
  - suurendada konkurentsivõimet ja turule orienteeritust, pöörates erilist tähelepanu teadusuuringutele, tehnoloogiale ja digiüleminekule;
  - edendada säästvat arengut ja selliste loodusvarade tõhusat majandamist nagu vesi, muld ja õhk;
  - panustada kliimamuutuste leevendamisse ja nendega kohanemisse ning säästvasse energiasse.
- Meede panustab järgmistesse LEADER fookustesse ja eesmärkidesse:
- ettevõtluse arendamine eelkõige uute tasuvate töökohtade või innovaatiliste lahenduste kaudu;
  - keskkonna- ja kliimasõbralikkus, sealhulgas bio- ja ringmajandust propageerivate lahenduste väljatöötamine ja rakendamine;
  - maaelu positiivse kuvandi säilitamine;
  - ettevõtjate konkurentsivõime tõstmine;
  - piirkondlike eripärade parem rakendamine, sh kohaliku toidu arendamine.

Meede panustab strateegia eesmärkidesse:

- ettevõtted on innovaatilised, nutikad ja arenguvõimalustest teadlikud;
- loodud on uued kodulähedased töökohad;
- ettevõtted on välja töötanud ja rakendanud energiatõhusaid, keskkonna- ja kliimasõbralikke lahendusi;
- kasvanud on ettevõtete ressursitõhusus (kuluefektiivsus);
- piirkonna ressursse kasutatakse efektiivselt ja töödeldakse ümber kohapeal;
- tootmine põhineb taastuvatel bioressurssidel, et saavutada kõrgemat lisandväärtust;
- ettevõtjad kasutavad uue põlvkonna tehnoloogiaid, et tuua ühiskonnale suuremat kasu (innovatsioon, kaugtöövõimalused, optimeerimine, majanduse elavdamine ja jätkusuutlikkuse toetamine);
- piirkonna ettevõtted on konkurentsivõimelised;
- piirkonna ettevõtted on valmis pakkuma turistile kvaliteetsset ja huvitavat külastuskeskkonda;
- toidutootjad kasutavad ja väärindavad kohalikku toorainet;

- loomemajandusettevõtted on elujõulised.

Toetuse saajad: Abikõlblikud taotlejad investeringutoetuse puhul on tegevusrühma tegevuspiirkonnas registreeritud ja tegutsevad (enne taotluse esitamist tegutsenud vähemalt ühe majandusaasta) mikro- või väikeettevõtted ja füüsilisest isikust ettevõtjad.

Toetatavad tegevused: Toetatavad tegevused vastavad Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruses (EL) 2021/1060 või Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruses (EL) 2021/2115 toetuste kohta sätestatud artiklite 31, lõige 2 ja artikli 32, lõige 1 nõuetele.

Toetatakse Raplamaa Partnerluskogu tegevuspiirkonnas registreeritud ja tegutsevate (enne taotluse esitamist tegutsenud vähemalt ühe majandusaasta) mikro- ja väikeettevõtete (sealhulgas ka FIE-de) tootmiseks ja teenuse osutamiseks vajalikke investeringuid, mis paiknevad püsivalt Raplamaa Partnerluskogu tegevuspiirkonnas (välja arvatud seadmed, masinad ja sõidukid teenuse osutamiseks).

Toetatavad tegevused

1. Abikõlblikud on eelarveprojektis kavandatud toetatava tegevuse elluviimiseks vajalikud kulud, sealhulgas EAFRD toetuse abil elluviidava tegevuse komisjoni rakendusmääruses (EL) 2022/129 sätestatud nõuete kohaseks tähistamiseks kasutatava sümboli ja teavitustegevuse maksumus, mis on sihtotstarbelised, mõistlikud, majanduslikult soodsaimad, üksikasjalikult kirjeldatud ja vajalikud projektitoetuse eesmärgi saavutamiseks.
2. Tootmiseks või teenuse osutamiseks vajalike ruumide või hoonete ehitamine, parendamine, rekonstrueerimine ja vajalike seadmete, masinate, töövahendite soetamine.
3. Projekti objektide kasutamisega vahetult seotud väikesemahuliste infrastruktuuri objektide (vee- ja kanalisatsiooni trassid, elektrisüsteemipaigaldised, juurdepääsuteed) väljaehitamine.
4. Kaugtöövõimaluste loomine.
5. Lühikese tarneahela loomine ja arendamine (otse tootjalt tarbijale).
6. Infotehnoloogiliste lahenduste välja töötamine.
7. Transpordivahendite ja liikurmasinate soetamine tootmiseks või teenuse osutamiseks.
8. Investeeringuga kaasnevad tegevused kuni 10% investeeringu tegemise abikõlblikust kulus, st ehitise ehitamisega kaasnev keskkonnamõju hindamisega seotud tegevus, energiaauditi, teostatavusuuringu, projekteerimistöö ning projekteerimiseks vajaliku ehitusgeoloogilise ja geodeetilise uurimistöö tellimine, investeeringuobjektiga seotud koolitus, ehitusseadustiku alusel omanikujärelevalve teostamine, muinsuskaitseseaduse alusel muinsuskaitse järelevalve teostamine, tähistamine ja turundustegevus, sealhulgas turu-uuring.
9. Projektijuhtimine (ruumide või hoonete ehitamise, parendamise, rekonstrueerimise projekti puhul).

Mittetoetatavad tegevused

1. Üldpõhimõte: Raplamaa Partnerluskogu ei toeta ettevõtluse arendamist tegevusvaldkondades, mis saavad toetust muudest fondidest ja programmidest. Ei toetata investeringuid, soetusi ja tegevusi järgmistel aladel:

- põllumajandus, metsamajandus ja kalapüük (EMTAK 2008 jagu A);
- mäetööstus (EMTAK 2008 jagu B);
- elektrienergia, gaasi, auru ja konditsioneeritud õhuga varustamine (EMTAK 2008 jagu D);
- veevarustus; kanalisatsioon (EMTAK 2008 jagu E (välja arvatud väikesed infrastruktuuri objektid tootmis- ja teenusepakkumise hoonete juurde);

- veondus ja laondus (välja arvatud nn. lühikese tarneahela projektid) (EMTAK 2008 jagu H);
- hulgi- ja jaekaubandus (EMTAK 2008 jagu G), erandina toetatakse investeeringuid külapoodidesse, talupoodidesse, maa-apteekidesse, kohaliku käsitöötoodete kauplustesse (vt Raplamaa Partnerluskogu Strateegia 2023-2029 Sõnaseletused);
- kinnisvara arenduse tegevus (EMTAK 2008 jagu L);
- tubakatoodete (EMTAK 2008 jagu C 12) ja kange alkoholi tootmine (EMTAK 2008 jagu C 1101);
- hasartmängude ja kihlvedude korraldamine (EMTAK 2008 jagu R 920);
- finants- ja kindlustustegevus (EMTAK 2008 jagu K);
- juriidilised toimingud ja arvepidamine (EMTAK 2008 jagu M 69) ja peakontorite tegevus ning juhtimisalane nõustamine (EMTAK jagu M 70);
- pereelamutesse tehtavaid investeeringuid, st pererahva igapäevase kasutuses olevasse või edaspidi igapäevase eluasemena kasutusele tulevasse hoonesse peremajutuse majutustubade, bürooruumide ja muu sarnase ehitamist.

Ei toetata väljaspool kohaliku tegevusrühma tegevuspiirkonda teostatavaid investeeringuid.

Ei toetata projektijuhtimist soetuste projekti puhul.

Mitteabikõlbulikud kulud on välja toodud regionaalministri määruse nr 29 „LEADERi kohaliku arengu strateegia 2023–2027 rakendamine“ § 25 lõigetes 2 ja 3.

Kohaliku tegevusgrupi nõuded projektitoetuse taotlejale ja toetuse saajale (sh. meetmes lubatud taotlejad ning dokumendid, mida peab projektitoetuse taotleja esitama taotluse esitamisel): 1)

Toetuse taotleja on kohaliku tegevusrühma tegevuspiirkonnas registreeritud ja tegutsev mikro- või väikeettevõtte, sh FIE, kes vastab regionaalministri määruse nr 29 „LEADERi kohaliku arengu strateegia 2023–2027 rakendamine“ § 23 ja § 24 välja toodud nõuetele.

- 2) Toetuse taotleja peab olema registreeritud ja tegutsenud vähemalt ühe majandusaasta enne taotluse esitamist.
- 3) Toetuse taotlejal peab taotlemisele eelneva majandusaasta käive olema vähemalt 2500 eurot.
- 4) Toetuse taotleja saab ühes voorus esitada ühe investeeringu taotluse.
- 5) Toetuse taotlejal tohib taotlemise hetkel olla pooleli kuni üks LEADER-projekt.

Toetuse taotlejal tuleb esitada järgmised dokumendid:

- 1) vormikohane toetustaotlus e-PRIs;
- 2) äriplaan ja finantsprognoos taotleja enda poolt valitud vormis;
- 3) hinnapakkumused, mis vastavad regionaalministri määruse nr 29 „LEADERi kohaliku arengu strateegia 2023–2027 rakendamine“ § 26 välja toodud nõuetele ning pakkumuscutse(d);
- 4) ehitise puhul väljavõtte ehitusprojekti joonistest koos ehitusprojekti seletuskirjaga juhul, kui ehitusprojekt on nõutav ehitusseadustikus sätestatud tingimustel ja korras;
- 6) soovituslikult ehitise kohta ehitusluba või ehitusteatis, juhul kui see on nõutav ehitusseadustiku kohaselt;
- 7) kohaliku omavalitsuse kinnituskiri või projekteerimistingimused, mis tõendab kavandatava tegevuse vastavust ehitusseadustikule ja omavalitsuse õigusaktidele. Kinnituskirjaga tõendab omavalitsus takistuste puudumist vastava loa väljastamise kohta projekti positiivse toetusotsuse korral;

8) taotlemise aastale eelneva majandusaasta aruanne või prognoositavad andmed jooksva majandusaasta bilansi kogumahu kohta, kui taotlejal ei ole saabunud kohustust esitada majandusaasta aruannet äriregistrile;

9) ehitise ehitamisel, välja arvatud uue ehitusloakohustusliku hoone püstitamisel, või renoveerimisel on see ehitis ja selle alune maa projektitoetuse taotleja otseses valduses asjaõiguslikul või võlaõiguslikul alusel vähemalt kolm aastat arvates PRIA poolt viimase toetusosa maksmisest, kui projektitoetuse taotleja on VKE, või vähemalt viis aastat arvates PRIA poolt viimase toetusosa maksmisest, kui projektitoetuse taotleja ei ole VKE;

10) uue ehitusloakohustusliku hoone püstitamisel on hoonealune maa projektitoetuse taotleja omandis või on sellele maale projektitoetuse taotleja kasuks seatud hoonestusõigus vähemalt kolmeks aastaks arvates PRIA poolt viimase toetusosa maksmisest, kui projektitoetuse taotleja on VKE, või vähemalt viieks aastaks arvates PRIA poolt viimase toetusosa maksmisest, kui projektitoetuse taotleja ei ole VKE;

11) sellise seadme soetamisel, mis paigaldatakse ehitisse või mida kasutatakse ehitises, on see ehitis projektitoetuse taotleja otseses valduses asjaõiguslikul või võlaõiguslikul alusel vähemalt kolm aastat arvates PRIA poolt viimase toetusosa maksmisest, kui taotleja on VKE, või vähemalt viis aastat arvates PRIA poolt viimase toetusosa maksmisest, kui taotleja ei ole VKE.

12) projektijuhi CV kui küsitakse toetust projektijuhtimise kulude katmiseks.

Toetuse saaja kohustused

Projektitoetuse saaja kohustused tulenevad regionaalministri määruse nr 29 „LEADERi kohaliku arengu strateegia 2023–2027 rakendamine“ § 34 sätestatust.

1) Toetuse saaja kohustub projekti elluviimist alustama hiljemalt 9 kuu jooksul ja projekti ellu viima kahe aasta jooksul arvates PRIA poolt projektitaotluse rahuldamise otsuse tegemisest.

2) Toetuse saaja kohustub projektitoetusega ehitatava objekti või soetatava objekti võtma sihtotstarbeliselt kasutusse kahe aasta jooksul arvates PRIA poolt projektitaotluse rahuldamise otsuse tegemisest.

Toetuse maksimaalne suurus ja määr: Toetuse määr abikõlbulike kulude maksumusest on kuni 60%, maastiku- ja mootorsõiduki soetamise puhul kuni 30%.

Maksimaalne toetusesumma ühele toetuse taotlejale ühes voorus on kuni 50 000 eurot ja minimaalne toetuse summa taotluse esitamisel on 5 000 eurot.

Projektitoetuse minimaalne määr on 15% toetatava tegevuse abikõlbliku kulu maksumusest.

Projektijuhtimine kuni 5% abikõlblikust kulust (ruumide või hoonete ehitamise, parendamise, rekonstrueerimise projekti puhul).

Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 2021/2115 artiklis 7 sätestatud näitajad ja ÜPP-strateegiakavas nimetatud sihtväärtus: 1A) innovatsiooni ja koostöö toetamine ning teadmistebaasi arendamine maapiirkondades;

3A) toormetootjate konkurentsivõime parandamine nende parema integreerimise abil põllumajanduslike toiduainete tarneahelasse kvaliteedikavade kaudu, mis annavad põllumajandustoodetele lisaväärtuse, kohalike turgude edendamise ja lühikeste tarneahelate ning tootjarühmade ja -organisatsioonide ning tootmisharudevaheliste organisatsioonide kaudu;

6A) tegevusvaldkondade mitmekesistamise, väikeettevõtete loomise ja arendamise ning

töökohtade loomise hõlbustamine;

6B) maapiirkondade kohaliku arengu soodustamine;

6C) info- ja kommunikatsioonitehnoloogiate kättesaadavuse, kasutamise ja kvaliteedi parandamine maapiirkondades.

Strateegia meetme indikaatorid ja sihttasemed: VÄLJUNDNÄITAJAD (sihtväärtus aastal 2029)

Investeeringuprojektid - toetatud projektide arv 40 tk

Turismivaldkonna projektid - toetatud projektide arv 5 tk

Kohaliku toidutootmise ja -toorme väärindamisele suunatud projektid - toetatud projektide arv 5 tk

Esmakordselt LEADER programmist toetust taotlejad - taotlejate arv 5 tk

TULEMUSNÄITAJAD (sihtväärtus aastal 2029)

Majanduskasv ja töökohad maapiirkondades - täistööajale taandatud uute töökohtade arv 10 tk

Maamajanduse arendamine - toetust saanud ettevõtete arv 40 tk

Nutikad, energiatõhusad, keskkonna- ja kliimasõbralikud lahendused - lahenduste arv 5 tk

Projektitoetuse taotluste hindamiskriteeriumid: Hindamiskriteeriumid:

1. projekti vastavus strateegiale ja meetme eesmärkidele (25%);
2. projekti selgus, korrektsus ja investeeringute või tegevuste teostatavus (15%);
3. projekti eelarve selgus ja otstarbekus (20%);
4. projekti tegevuste innovatiivsus (15%);
5. projekti tulemusel säilitatavate või loodavate töökohtade arv (10%);
6. toetuse taotleja tegevuse jätkusuutlikkus (15%) (majandusaasta aruande, äriplaani, käibe, ärikasumi põhjal).

ÜPP-strateegiakava erieesmärk, mille saavutamisele strateegia meetme rakendamine enim kaasa aitab.: Meede panustab „Euroopa Liidu ühise põllumajanduspoliitika Eesti strateegiakava aastateks 2023-2027“ üldeesmärki: parandada maapiirkondade sotsiaal-majanduslikku olukorda; ja erieesmärkidesse:

- edendada tööhõivet, majanduskasvu, sotsiaalset kaasatust ja maapiirkondade arengut, sealhulgas biomajandust ja säästvat metsamajandust;
- olla atraktiivne noorte põllumajandustootjate jaoks ja soodustada ettevõtluse arengut maapiirkondades;
- suurendada konkurentsivõimet ja turule orienteeritust, pöörates erilist tähelepanu teadusuuringutele, tehnoloogiale ja digiüleminekule;
- edendada säästvat arengut ja selliste loodusvarade tõhusat majandamist nagu vesi, muld ja õhk;
- panustada kliimamuutuste leevendamisse ja nendega kohanemisse ning säästvasse energiasse.

2. 3.1 Kogukonna edendamine (ühisprojektid)

Meetmeleht

Muudan strateegia meetmelehte: Jah

Märkused ja selgitused meetmelehe muutmise korral: Muudetud maksimaalse toetuse summa suurust vastavalt üldkoosoleku otsusele.

Strateegia meetme rakendamise vajaduse lühikirjeldus: Luua tugevaid ja aktiivseid kogukondi, arendada olemasolevaid ja toetada iseorganiseerumist.

Vajadus on toetada ühenduste võimekuse kasvu ja kaasata noori. Oluline on kohalike kogukondade, elanike ning noorte tulevikuliidrite võimestamine ning noorte liidrite pealekasvu soodustamine. Suuremat tähele

Strateegia meetme eesmärk ja saavutatav tulemus: Meede panustab „Euroopa Liidu ühise põllumajanduspoliitika Eesti strateegiakava aastateks 2023-2027“ üldeesmärki: parandada maapiirkondade sotsiaal-majanduslikku olukorda ja erieesmärki: edendada /.../ sotsiaalset kaasatust ja maapiirkondade arengut.

Meede panustab LEADER fookustesse ja eesmärkidesse:

- kohalike kogukondade, elanike ning noorte tulevikuliidrite võimestamine;
- teenuste kättesaadavuse parandamine, sh läbi kogukonnateenuste arendamise;
- keskkonna- ja kliimasõbralike (sh bio- ja ringmajandust propageerivate) lahenduste väljatöötamine ja rakendamine;
- maaelu positiivse kuvandi säilitamine ja propageerimine, sh arukate külade edendamine;
- uuenduslike lahenduste leidmise ja kasutuselevõtu soodustamine sh kogukonnateenuste arendamisel.

Meede panustab järgmistesse strateegia eesmärkidesse:

- kogukonnad on võimestunud läbi protsessi ehk oluline on organisatsiooni arendamine ja kogukonna koostöö;
- kogukonna arenguvajadused on välja selgitatud ja kirjeldatud;
- kogukonnaliidrid on märgatud ja motiveeritud;
- kogukonna lähenemine lahendustele on uuenduslik ja kohalikku konteksti arvestav;
- kogukonnad on valmis kriisideks ja ohtude ennetamiseks;
- piirkond on tuntud ja hea mainega;
- kultuuripärand on väärtustatud, kogutud, talletatud ja kättesaadavaks tehtud;
- noored on kaasatud kogukonna tegemistesse ja kogukonnad tegutsevad aktiivselt;
- kultuuri- ja spordielu on mitmekesine.

Toetuse saajad: Abikõlblikud taotlejad on tegevusrühma tegevuspiirkonnas registreeritud ja tegutsevad

kohalikud omavalitsused, mittetulundusühingud, sh kohalik tegevusrühm ning sihtasutused, kes vastavad maaeluministri LEADER-määruses toodud nõuetele.

Toetatavad tegevused: TOETATAVAD TEGEVUSED

Toetatavad tegevused vastavad Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruses (EL) 2021/1060 või Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruses (EL) 2021/2115 toetuste kohta sätestatud artiklite 31, lõige 2 ja artikli

32, lõige 1 nõuetele.

Toetatakse Raplamaa Partnerluskogu tegevuspiirkonnas registreeritud ja tegutsevate (enne taotluse esitamist tegutsenud vähemalt ühe majandusaasta) ühenduste ja kohalike omavalitsuste vahelisi ühe või mitme partneriga ja vähemalt ühe aastase tegevuskavaga ühisprojekte (mitteinvesteeringud). Ei toetata üksikuid sündmusi.

Toetatavad tegevused

Abikõlblikud on eelarveprojektis kavandatud toetatava tegevuse elluviimiseks vajalikud kulud, sealhulgas EAFRD toetuse abil elluviidava tegevuse komisjoni rakendusmääruses (EL) 2022/129 sätestatud nõuete kohaseks tähistamiseks kasutatava sümboli ja teavitustegevuse maksumus, mis on sihtotstarbelised, mõistlikud, majanduslikult soodsaimad, üksikasjalikult kirjeldatud ja vajalikud projektitoetuse eesmärgi saavutamiseks.

- 1) Tegevused kultuuripärandi väärtustamiseks ja kogukonna edendamiseks (nt koolitused, külakoosolekud, ümarlauad, õppereisid, õpitoad, kontserdid, konverentsid, näitused, etendused, festivalid, tunnustamine, sündmused jms).
- 2) Kogukonnaliikmete sotsiaalne kaasamine, omavaheline koostöö ja sotsiaalsete võrgustike loomine, arendamine ning uute koostöövormide leidmine (nt meeskonnatöö ja organisatsiooni arendamise koolitused jms).
- 3) Piirkonna eripära, traditsioonide, kodu- ja kultuuriloo uurimine, säilitamine, tutvustamine ning arendamine (nt rahvakultuur, käsitöö, kohalik toit, arhitektuur, kultuurilugu, ajalugu, loodus jms).
- 4) Tegevuspiirkonna eripära tutvustamine väljaspool piirkonda, mainekujundus, turundustegevused.
- 5) Kultuurialaste ühisprojektide ja koostöövõrgustike arendamine ja toetamine (nt etenduskunstid – teater, kino, muusika, tants jms).
- 6) Infomaterjalide väljaandmine (nt kodulooline uurimus, trükise väljaandmine, video valmistamine, stendi koostamine jms).
- 7) Projekti abikõlblikust maksumusest kuni 15% võib olla väikesemahuline investeering.
- 8) Kogukonnaliikumise edendajate koolitamine ja tunnustamine (nt koolitused, teabepäevad, sündmused jms).
- 9) Kodulehtede, andmebaaside loomine, materjalide digiteerimine.
- 10) Lastele ja noortele suunatud tegevused. Noortealgatused.
- 11) Tervisedendusele suunatud tegevused (nt koolitused, uuringud, loengud, ennetustöö jms).
- 12) Tegevused kultuurielu mitmekesistamiseks (nt kultuurisündmused, laadad, väljasõidud, matkad, kogemusreisid, kogupereüritused, näituste korraldamine jms).
- 13) Tegevused spordielu mitmekesistamiseks (nt spordivõistluste korraldamine, laste osalemine võistlustel, laagrid, koolitused jms).
- 14) Kogukonnateenuste arendamine.
- 15) Aruka küla strateegia loomine ja piloottegevuste rakendamine.
- 16) Projektijuhtimine kuni 20% abikõlblikust kulust.

Mittetoetatavad tegevused

1. Mitteabikõlblikud kulud on välja toodud regionaalministri määruse nr 29 „LEADERi kohaliku arengu

strateegia 2023–2027 rakendamine“ § 25 lõigetes 2 ja 3.

2. Ei toetata investeeringuid, välja arvatud väikesemahulised soetused kuni 15% abikõlblikust kulust ühistegevuste elluviimiseks ja ühisprojekti eesmärgi saavutamiseks.

Kohaliku tegevusgrupi nõuded projektitoetuse taotlejale ja toetuse saajale (sh. meetmes lubatud taotlejad ning dokumendid, mida peab projektitoetuse taotleja esitama taotluse esitamisel): NÕUDED PROJEKTITOETUSE TAOTLEJALE JA TOETUSE SAAJALE

1) Toetuse taotleja on tegevusrühma tegevuspiirkonnas registreeritud ja tegutsev kohalik omavalitsus, mittetulundusühing, sealhulgas kohalik tegevusrühm või sihtasutus, kes vastab regionaalministri määruse nr 29 „LEADERi kohaliku arengu strateegia 2023–2027 rakendamine“ § 23 välja toodud nõuetele.

2) Toetuse taotleja peab olema tegutsenud vähemalt ühe majandusaasta enne taotluse esitamist.

3) Toetuse taotleja saab ühes voorus esitada ühe taotluse.

4) Toetuse taotlejal tohib taotlemise hetkel olla pooleli kuni üks LEADER-projekt.

5) Toetuse saaja kohustub projekti elluviimist alustama ja ellu viima projektis esitatud tegevuskava alusel.

Ühistegevuse elluviimiseks antakse projektitoetust, kui selle viivad kuni kaheaastase tegevuskava alusel ellu partnerid, kelleks on vähemalt kaks juriidilist isikut või füüsilisest isikust ettevõtjat ja kellest vähemalt üks ei ole teine kohalik tegevusrühm, ning kui tegevuskava sisaldab järgmisi andmeid:

1) ühistegevuses osaleva partneri nimi, registrikood ja kontaktandmed ning osalevate poolte üksikasjalik ülesannete kirjeldus;

2) ühistegevuse ning selle eesmärgi ja tulemuse kirjeldus, sealhulgas laiem mõju tegevuspiirkonnale;

3) tegevuskava elluviimise periood, sealhulgas ühistegevuse ajakava;

4) selle olukorra kirjeldus, mille lahendamisele on ühistegevus suunatud

Toetuse taotlejal tuleb esitada järgmised dokumendid:

1) vormikohane toetustaotlus e-PRIA-s;

2) projektijuhi CV, kui taotletakse toetust projektjuhtimise kuludeks;

3) hinnapakkumused, mis vastavad regionaalministri määruse nr 29 „LEADERi kohaliku arengu strateegia 2023–2027 rakendamine“ § 26 välja toodud nõuetele ning pakkumuskutsed;

4) koolitaja või nõustaja (füüsilise isiku) pädevust tõendav dokument;

5) taotlemise aastale eelneva majandusaasta aruanne või prognoositavad andmed jooksva majandusaasta bilansi kogumahu kohta, kui taotlejal ei ole saanud kohustust esitada majandusaasta aruannet äriregistrile.

Toetuse maksimaalne suurus ja määr: TOETUSE MÄÄR JA SUMMAD

1. Toetuse määr abikõlblike kulude maksumusest on kuni 90%.

2. Toetuse summa ühele toetuse taotlejale ühes voorus on kuni kaheaastase tegevuskavaga ühisprojektile kuni 7 000 eurot. Minimaalne toetuse summa ühele projektile toetuse taotlemisel on 3 000 eurot.

3. Projektitoetuse minimaalne määr on 15% toetatava tegevuse abikõlbliku kulu maksumusest.

4. Projekti abikõlblikust maksumusest kuni 15% võivad olla väikesemahulised soetused ühistegevuste

elluviimiseks ja ühisprojekti eesmärgi saavutamiseks. Ei toetata suurte investeeringute tegemist (ehitamine, renoveerimine, masinate, seadmete jne ostmist).

5. Projektijuhtimine on kuni 20% abikõlblikust kulust:

Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 2021/2115 artiklis 7 sätestatud näitajad ja ÜPP-strateegiakavas nimetatud sihtväärtus: Meede aitab kaasa Maaelu arengu Euroopa Põllumajandusfondi (EAFRD) järgmiste

sihtvaldkondade saavutamisse:

1A) innovatsiooni ja koostöö toetamine ning teadmistebaasi arendamine maapiirkondades;

6B) maapiirkonna kohaliku arengu soodustamine.

Strateegia meetme indikaatorid ja sihttasemed: MÕÕDIKUD

VÄLJUNDNÄITAJAD (sihtväärtus aastal 2029)

Rahastatud projektid – rahastatud projektide arv 20 tk

Esmakordselt LEADER programmist toetust taotlejad - taotlejate arv 3 tk

Noortele suunatud projektid – rahastatud projektide arv 5 tk

Kogukonna võimekuse tõstmise projektid, sh arukate külade projektid – rahastatud projektide arv 3 tk

Kriisivalmidusele ja ennetustööle suunatud projektid – rahastatud projektide arv 2 tk

TULEMUSNÄITAJAD (sihtväärtus aastal 2029)

Maamajanduse arukas üleminek - toetust saanud arukate külade strateegiate arv 1 strateegia (arengudokument)

Osalejad - inimeste arv 500 in

Läbi viidud sündmused (koolitused, õppereisid jm) - sündmuste arv 20 tk

Projektitoetuse taotluste hindamiskriteeriumid: Hindamiskriteeriumid:

1. projekti vastavus strateegiale ja meetme eesmärkidele (osatähtsus 25%);
2. projekti prioriteetsus ja vajalikkuse põhjendatus (15%);
3. projekti selgus, korrektsus ja põhjendatus (10%);
4. projekti eelarve selgus ja otstarbekus (15%);
5. projekti mõju kogukonnale, kogukonna kaasamine (osatähtsus 20%);
6. projekti kasusaajate arv, oodatavad tulemused (15%).

ÜPP-strateegiakava erieesmärk, mille saavutamisele strateegia meetme rakendamine enim kaasa aitab.: Meede panustab „Euroopa Liidu ühise põllumajanduspoliitika Eesti strateegiakava aastateks 2023-2027“ üldeesmärki: parandada maapiirkondade sotsiaal-majanduslikku olukorda ja erieesmärki: edendada /.../ sotsiaalset kaasatust ja maapiirkondade arengut.

3. 3.2 Eestisisese koostöö arendamine (ühisprojektid)

Meetmeleht

Muudan strateegia meetmelehte: Jah

Märkused ja selgitused meetmelehe muutmise korral: Muudetud maksimaalne summa

Strateegia meetme rakendamise vajaduse lühikirjeldus: Tegevuspiirkonna arengu ja tegevusrühma jätkusuutlikkuse tagamise eesmärgil on oluline, et tegevusrühm juhib ning viib aktiivselt ellu tegevuspiirkonna maaelu arendamise võrgustike (ettevõtjate ühendused, kogukondade ühendused, huvigruppide ühendused jt) omavahelist koostööd. Kogemuste vahetamine.

Strateegia meetme eesmärk ja saavutatav tulemus: Meede panustab „Euroopa Liidu ühise põllumajanduspoliitika Eesti strateegiakava aastateks 2023-2027“ erieesmärkidesse:

- edendada tööhõivet, majanduskasvu, sotsiaalset kaasatust ja maapiirkondade arengut, sealhulgas biomajandust ja säästvat metsamajandust;
- panustada elurikkuse kaitseks, edendada ökosüsteemi teenuseid ning säilitada elupaiku ja maastikke;
- panustada kliimamuutuste leevendamisse ja nendega kohanemisse ning säästvasse energiasse.

Meede panustab LEADER fookustesse ja eesmärkidesse:

- kohalike kogukondade, elanike ning noorte tulevikuliidrite võimestamine;
  - teenuste kättesaadavuse parandamine, sh läbi kogukonnateenuste arendamise;
  - keskkonna- ja kliimasõbralike (sh bio- ja ringmajandust propageerivate) lahenduste väljatöötamine ja rakendamine;
  - maaelu positiivse kuvandi säilitamine ja propageerimine, sh arukate külade edendamine;
  - uuenduslike lahenduste leidmise ja kasutuselevõtmise soodustamine, sh kogukonnateenuste arendamisel ning kohaliku tasandi valitsemise parandamine läbi erinevate osapoolte kaasamise.
- Meede aitab kaasa Maaelu arengu Euroopa Põllumajandusfondi (EAFRD) sihtvaldkondade saavutamisele:
- 1A) innovatsiooni ja koostöö toetamine ning teadmistebaasi arendamine maapiirkondades;
  - 6B) maapiirkondade kohaliku arengu soodustamine.

Meede panustab strateegia eesmärkidesse:

- tegevuspiirkonna erinevate koostöövõrgustike vahel on hoogustunud ühistegevus;
- organisatsioonid on omandanud uusi teadmisi ja oskusi, mis toovad kaasa maaelu arengu mitmekesisistumise;
- kogemuste vahetamise tulemusena on kogukonnad võtnud kasutusele uusi tegevusvorme;
- laienenud on piirkonna tunnus ja paranenud on maine;
- jagatud on häid praktikaid;
- loodud on uusi toimivaid võrgustikke.

Tegevuspiirkonna arengu ja tegevusrühma jätkusuutlikkuse tagamise eesmärgil on oluline, et tegevusrühm juhib ning viib aktiivselt ellu tegevuspiirkonna maaelu arendamise võrgustike (ettevõtjate ühendused, kogukondade ühendused, huvigruppide ühendused jt) omavahelist koostööd. Koostööd on vaja kogemuste vahetamise, uute ideede leidmise, ressursside ühise kasutamise eesmärgil. Meetme

mõju avaldub koostöövõrgustike mitmekesisuse suurendamises ning piirkondliku eripära säilitamises.

Toetuse saajad: Kohalik tegevusrühm

Toetatavad tegevused: Toetatavad tegevused vastavad Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruses (EL) 2021/1060 või Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruses (EL) 2021/2115 toetuste kohta sätestatud artiklite 31, lõige 2 ja artikli 32, lõige 1 nõuetele.

- Piirkonna võimestamine ning erineva tausta ja olukorraga inimeste kaasamine.
- Võrgustikutöö soodustamine.
- Tegevusrühma koostöö avaliku ja erasektori ühendustega.
- Koolituste, seminaride, infopäevade ja muude ürituste, õppereiside korraldamine ning infomaterjalide valmistamine.
- Maaturismi arendamine.
- Kultuuripärimuse säilitamine.
- Noorsootöö ja tervisendusliku koostöö arendamine.
- Tegevuspiirkonna mainekujunduse arendamine.
- Oluliste piirkondlike sündmuste läbiviimine.
- Kohaliku toidu väärtustamise ja arendamise ürituste korraldamine.
- Vihmavarju-tüüpi projekt.
- Projektijuhtimine kuni 20% abikõlblikust kulust

Abikõlblikud ja mitteabikõlblikud kulud tuuakse välja rakenduskava meetmelehel, lähtudes LEADER-määrusest

Kohaliku tegevusgrupi nõuded projektitoetuse taotlejale ja toetuse saajale (sh. meetmes lubatud taotlejad ning dokumendid, mida peab projektitoetuse taotleja esitama taotluse esitamisel): • Toetuse taotleja on kohalik tegevusrühm.

- Taotlus esitatakse üldkoosoleku otsuse alusel.

Toetuse maksimaalne suurus ja määr: 47975,56

Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 2021/2115 artiklis 7 sätestatud näitajad ja ÜPP-

strateegiakavas nimetatud sihtväärtus: Meede aitab kaasa Maaelu arengu Euroopa Põllumajandusfondi (EAFRD) sihtvaldkondade saavutamisse:

- 1A) innovatsiooni ja koostöö toetamine ning teadmistebaasi arendamine maapiirkondades;
- 6B) maapiirkondade kohaliku arengu soodustamine.

Strateegia meetme indikaatorid ja sihttasemed: VÄLJUNDNÄITAJAD Rahastatud

ühisprojektid Projektide arv 2 projekti

TULEMUSNÄITAJAD Korraldatud sündmused (sh koolitused, õppereisid jne) Sündmuste arv 6 üritust

Jätkutegevused projekti elluviimise tulemusena Jätkutegevuste arv 2 tegevust

Projektitoetuse taotluste hindamiskriteeriumid: Hindamiskriteeriumid:

1. projekti vastavus strateegia eesmärkidele (25%);
2. projekti põhjendatus (20%);
3. projektiga kaasatus ja projekti mõju kogukonnale (15%);
4. projekti jätkusuutlikkus (20%);

5.toetuse taotleja suutlikkus ja projekti ettevalmistatuse tase (20%).

ÜPP-strateegiakava erieesmärk, mille saavutamisele strateegia meetme rakendamine enim kaasa aitab.: Meede panustab „Euroopa Liidu ühise põllumajanduspoliitika Eesti strateegiakava aastateks 2023-2027“ erieesmärkidesse:

- edendada tööhõivet, majanduskasvu, sotsiaalset kaasatust ja maapiirkondade arengut, sealhulgas biomajandust ja säästvat metsamajandust;
- panustada elurikkuse kaitseks, edendada ökosüsteemi teenuseid ning säilitada elupaiku ja maastikke;
- panustada kliimamuutuste leevendamisse ja nendega kohanemisse ning säästvasse energiasse.

4. 3.3 Eestisisene ja rahvusvaheline koostöö (koostööprojektid)

Meetmeleht

Muudan strateegia meetmelehte: Jah

Märkused ja selgitused meetmelehe muutmise korral: Muudetud maksimaalne summa 38240,48

Strateegia meetme rakendamise vajaduse lühikirjeldus: Meede on vajalik koostöö arendamiseks – kogemuste vahetamiseks, kontaktide arendamiseks, uute ideede leidmiseks, ressursside ühiseks kasutamiseks jms. Meetme mõju avaldub koostöövõrgustike mitmekesisuse suurendamises, piirkondliku eripära säilimises, sotsiaalse ja majandusliku mahajäämuse ületamises

Strateegia meetme eesmärk ja saavutatav tulemus: Meede panustab LEADER fookustesse ja eesmärkidesse:

- kohalike kogukondade, elanike ning noorte tulevikuliidrite võimestamine;
  - teenuste kättesaadavuse parandamine, sh läbi kogukonnateenuste arendamise;
  - keskkonna- ja kliimasõbralike (sh bio- ja ringmajandust propageerivate) lahenduste väljatöötamine ja rakendamine;
  - maaelu positiivse kuvandi säilitamine ja propageerimine, sh arukate külade edendamine;
  - uuenduslike lahenduse leidmise ja kasutuselevõtu soodustamine sh kogukonnateenuste arendamisel.
- Meede panustab strateegia eesmärkidesse:
- erinevad koostöövõrgustikud on hoogustunud;
  - organisatsioonid on omandanud uusi teadmisi ja oskusi, mis toovad kaasa maaelu arengu mitmekesistumise;
  - kogemuste vahetamine on kogukondadesse toonud uusi tegevusvorme;
  - laienenud on piirkonna tuntus ja paranenud on maine;
  - jagatud on häid praktikaid;
  - loodud on uusi toimivaid võrgustikke.

Tegevuspiirkonna arengu tagamise eesmärgil on oluline, et tegevusrühm on aktiivne tegevuspiirkonnaüleste projektide juht ning viib ellu koostööprojekte teiste organisatsioonidega nii eesti-siseselt kui rahvusvahelisel tasandil. Meede on vajalik koostöö arendamiseks – kogemuste vahetamiseks, kontaktide arendamiseks, uute ideede leidmiseks, ressursside ühiseks kasutamiseks jms. Meetme mõju avaldub koostöövõrgustike mitmekesisuse suurendamises, piirkondliku eripära säilimises, sotsiaalse ja majandusliku mahajäämuse ületamises. Laienenud on piirkonna tuntus ja paranenud on maine.

Toetuse saajad: Kohalik tegevusrühm

Toetatavad tegevused: Toetatavad tegevused vastavad Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruses (EL) 2021/1060 või Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruses (EL) 2021/2115 toetuste kohta sätestatud artiklite 31, lõige 2 ja artikli 32, lõige 1 nõuetele.

- Eesti-siseste ja liikmesriikide tegevurühmade või kolmandate riikide territooriumide vaheline koostöö.
- LEADER-kogemuste edasi andmine alustavatele LEADER-tegevusgruppidele välismaal.
- Piirkonna võimestamine.
- Võrgustikutöö soodustamine.

- Tegevusrühma koostöö avaliku ja erasektori ühendustega.
- Koolituste, seminaride, infopäevade ja muude ürituste, õppereiside korraldamine ning infomaterjalide valmistamine.
- Tegevuspiirkonna mainekujunduse arendamine.
- Oluliste sündmuste läbiviimine.
- Koos riigisiseste või välispartneritega: kogukonnategevusi ja maamajanduse mitmekesistamise jätkusuutlikkust toetavate temaatiliste õppepäevade ja -reiside korraldamine; noorte kogukonnaellu ja ettevõtluse edendamisse kaasamine; kohaliku toidu väärtustamine ja tutvustamine; noorsootöö ja tervisendusliku koostöö arendamine; keskkonnakaitse ja taastuvenergiase koostöö arendamine; maaturismi arendamine; kultuuripärimuse säilitamine.
- Projekti juhtimine kuni 20 % abikõlblikust kulust.

Abikõlblikud ja mitteabikõlblikud kulud tuuakse välja rakenduskava meetmelehel, lähtudes LEADER-määrusest.

Kohaliku tegevusgrupi nõuded projektitoetuse taotlejale ja toetuse saajale (sh. meetmes lubatud taotlejad ning dokumendid, mida peab projektitoetuse taotleja esitama taotluse esitamisel): •Toetuse taotleja on kohalik tegevusrühm.

- Taotlus esitatakse üldkoosoleku otsusega.

Toetuse maksimaalne suurus ja määr: 38240,48

Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 2021/2115 artiklis 7 sätestatud näitajad ja ÜPP-strateegiakavas nimetatud sihtväärtus: Meede aitab kaasa Maaelu arengu Euroopa Põllumajandusfondi (EAFRD) sihtvaldkondade saavutamisse:

- 1A) innovatsiooni ja koostöö toetamine ning teadmiste baasi arendamine maapiirkondades;
- 6B) maapiirkondade kohaliku arengu soodustamine.

Strateegia meetme indikaatorid ja sihttasemed: VÄLJUNDNÄITAJAD
Rahastatud Eesti-sisesed projektid Projektide arv 2 tk

Rahastatud rahvusvahelised projektid Projektide arv 1 tk

TULEMUSNÄITAJAD Korraldatud sündmused (sh koolitused ja õppereisid jne) Sündmuste arv 6 tk

Uued või hoogustunud koostöövõrgustikud Koostöövõrgustike arv 3 tk

Projektitoetuse taotluste hindamiskriteeriumid: Hindamiskriteeriumid:

1. projekti vastavus strateegia eesmärkidele (25%);
2. projekti põhjendus (20%);
3. projektiga kaasatus ja projekti mõju kogukonnale (15%);
4. projekti jätkusuutlikkus (20%);
5. toetuse taotleja suutlikkus ja projekti ettevalmistatuse tase (20%).

ÜPP-strateegiakava erieesmärk, mille saavutamisele strateegia meetme rakendamine enim kaasa aitab.: Meede panustab „Euroopa Liidu ühise põllumajanduspoliitika Eesti strateegiakava aastateks 2023-2027“ erieesmärkidesse:

- edendada tööhõivet, majanduskasvu, sotsiaalset kaasatust ja maapiirkondade arengut, sealhulgas biomajandust ja säästvat metsamajandust;
- panustada elurikkuse kaitseks, edendada ökosüsteemi teenuseid ning säilitada elupaiku ja maastikke;
- panustada kliimamuutuste leevendamisse ja nendega kohanemisse ning säästvasse energiasse.

Lisadokumendid

Faili nimi	Dokumendi liik	Selgitus
Juhatuse protokoll 13-2025 (12.11.2025).asice	Otsuse ärakiri	Protokollis p 2
Nimekiri 12.11.25 juhatus.pdf	Otsuse vastuvõtnud organi liikmete nimekiri	Nimekiri
Üldkoosoleku protokoll 16.12.2025.asice	Otsuse ärakiri	Protokoll
Lisa 1 Üldkoosoleku nimekiri 16.12.25.pdf	Otsuse vastuvõtnud organi liikmete nimekiri	Nimekiri